

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на земеделието и храните

ДО
МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
Г-ЖА ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

ДОКЛАД
от д-р Цветан Димитров - заместник-министър на земеделието и храните

Относно: Проект на наредба за условията, при които карантинни вредители, растения, растителни продукти и други обекти могат да се използват за научни изследвания и селекция

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

На основание чл. 16, ал. 1 от Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните, утвърдени със Заповед № РД 09-319 от 27.05.2014 г., внасям за одобряване проект на Наредба за условията, при които вредители, растения, растителни продукти и други обекти могат да се използват се използват за научни изследвания и селекция.

Проектът на наредба е акт по прилагане на Закона за защита на растенията в сила от 25 юли 2014 г., който отмени Закона за защита на растенията в сила от 1997 г. и действащата на основание последния закон Наредба № 1 от 4 януари 2002 г. за условията, при които вредители, растения, растителни и други продукти се използват за опити и научноизследователски цели и селекция трябва да бъде отменена, като се издаде приложения проект.

Проектът отразява промените, въведени с ревизирания текст на Международната конвенция по растителна защита (*Закон за ратифициране на Международната конвенция по растителна защита (нов ревизиран текст от 1997 г.), обн., ДВ, бр. 32 от 2005 г.*) и задълженията на Република България в сектор Здраве на растенията след присъединяването ѝ към Европейския съюз.

С проектът на наредбата се уреждат условията и редът за използване на вредители, растения, растителни и други продукти, за научноизследователски цели и селекции. Предмет на наредбата са вредители, растения, растителни и други продукти, посочени в приложения № 1, 2, 3, 4 и 5 на Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол (обн., ДВ, бр. 19 от 13.03.2015 г.).

Новата уредба, която се създава, не се нуждае от разходване на допълнителни финансови средства.

Проектът въвежда кодифицираната версия на Директива 2008/61/ЕО от 17 юни 2008 г., която отменя Директива 95/44/ЕО от 26 юли 1995 г. независимо, че съгласно чл. 5 позоваването на отменената директива се смята за позоваване на Директива 2008/61/ЕО, поради което е изготвена и приложена таблица за съответствие с правото на ЕС.

Съгласно чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативните актове, проекта на Наредба и доклада са публикувани на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните, като на заинтересованите лица е предоставен 14-дневен срок за предложения и становища.

Проектът за изменение е съгласуван в съответствие с Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните. Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени.

Заинтересовано лице по отношение на Наредба за условията, при които карантинни вредители, растения, растителни продукти и други обекти могат да се използват за научни изследвания и селекция е Селскостопанска академия.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 18 от Закона за защита на растенията (обн., ДВ, бр. 61 от 2014 г., изм., бр. 12 от 2015 г.), предлагам да издадете предложения проект на Наредба за условията, при които карантинни вредители, растения, растителни продукти и други обекти могат да се използват за научни изследвания и селекция.

С уважение,

Д-Р ЦВЕТАН ДИМИТРОВ

Заместник – министър на земеделието и храните

**Наредба № ..... от ..... за условията, при които
карантинни вредители, растения, растителни продукти и други обекти могат да се
използват за научни изследвания и селекция**

Проект!

Раздел I

Обща разпоредба

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат вносът, притежаването, съхранението и движението на карантинни вредители, растения, растителни продукти и други обекти, определени в приложения № 1 – 5 от Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол (обн., ДВ, бр. 19 от 2015 г.), наричани по-нататък "материал", с цел извършване на опити или научни изследвания и за работа по сортови селекции, наричани по-нататък "дейности".

(2) Дейностите се разрешават, когато са спазени изискванията на приложение № 1.

Раздел II

Условия и ред за разрешаване на дейностите и за издаване на разрешение

Чл. 2. (1) Внос, притежаване, съхранение и движение на материал се допуска с цел извършване на дейностите след издаване на разрешение от изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) За издаване на разрешение по ал. 1 лицата подават в областната дирекция по безопасност на храните (ОДБХ), на чиято територия ще се извършват дейностите, заявление, което съдържа:

1. име и постоянен адрес на заявителя – физическо лице или наименование, седалище и адрес на управление и ЕИК/БУЛСТАТ на заявителя – юридическо лице;

2. данни за материала:

а) вид и научно наименование на български и на латински език;

б) количество;

в) място на произход;

3. данни за научните изследвания и селекцията:

- а) продължителност, естество и цели;
- б) кратко описание на дейността;
- в) адрес и технически характеристики, включително данни за биосигурност, когато е необходимо, на местата на изпитване;
- г) адрес и описание на мястото или местата за задържане под карантина;
- 4. място на първо съхранение и/или първо засаждане на материала, след като същият бъде официално освободен;
- 5. метод за унищожаване или третиране на материала след завършване на дейностите;
- 6. граничен контролно-пропускателен пункт на територията на Европейския съюз, когато материалът се внася от трета държава.

(3) Към заявлението по ал. 2 се прилага:

- 1. документ, който удостоверява произхода на материала;
- 2. спецификация за извършване на дейностите.

(4) За издаване на разрешението по ал. 1 такси не се дължат.

Чл. 3. (1) В 3-дневен срок от получаване на заявлението по чл. 2, ал. 2 ОДБХ извършва проверка на документите. При установяване на непълноти ОДБХ писмено уведомява заявителя и определя срок за отстраняването им.

(2) При неотстраняване на непълнотите по ал. 1 заявлението се оставя без разглеждане, за което заявителят писмено се уведомява.

(3) В 7-дневен срок от получаване на заявлението или от отстраняване на непълнотите по ал. 1 ОДБХ извършва проверка за съответствие с изискванията на приложение № 1 и на риска от разпространение на карантинни вредители при извършване на дейностите.

(4) Въз основа на проверката на риска ОДБХ определя карантинни мерки съобразно мерките, посочени в приложение № 1. Когато дейностите се извършват с материал, посочен в приложение № 3 от Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол, но не е посочен в раздели I, II, III на част А от приложение № 3, БАБХ определя подходящите карантинни мерки, включително изпитване, за които уведомява компетентните органи на другите държави членки и Европейската комисия.

(5) В 14-дневен срок от получаване на заявлението или от отстраняване на непълнотите по ал. 1 ОДБХ прави писмено предложение до изпълнителния директор на БАБХ за издаване на разрешение за извършване на дейностите или отказ.

Чл. 4. (1) В 7-дневен срок от получаване на предложението по чл. 3, ал. 5 изпълнителният директор на БАБХ или оправомощено от него длъжностно лице със заповед разрешава извършването на дейностите или прави мотивиран отказ, когато не са изпълнени изискванията на приложение № 1.

(2) Въз основа на заповедта по ал. 1 изпълнителният директор на БАБХ или оправомощено от него длъжностно лице издава разрешение за внос, притежаване, съхранение и движение на материала по образец съгласно приложение № 2. Разрешението се издава в четири екземпляра - по един за Централно управление (ЦУ) БАБХ, за лицето, извършващо дейността, за ОДБХ, на чиято територия ще се извършват дейностите, и за ОДБХ или държавата, от където произхожда материалът. Разрешението се вписва в регистъра по чл. 6, ал. 1, т. 12 от Закона за защита на растенията.

(3) Отказът по ал. 1 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Непроизнасянето в срока по ал. 1 не се смята за мълчаливо съгласие.

Раздел III

Внос и движение на материала

Чл. 5. При внос и/или движение на територията на страната, включително на териториите на защитените зони по смисъла на Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол, материалът се поставя под карантина и се движи директно до мястото/местата за задържане под карантина, посочени в разрешението по чл. 4, ал. 2.

Чл. 6. (1) При внос и/или движение на територията на страната, включително на териториите на защитените зони, материалът се придружава с разрешението по чл. 4, ал. 2.

(2) Когато материалът е с произход от друга държава членка, разрешението по чл. 4, ал. 2 трябва да бъде заверено от компетентния орган на съответната държава членка.

(3) Когато материалът е посочен в част А от приложение № 5 на Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол, същият се придружава и от растителен паспорт, издаден от компетентния орган на държавата на произхода, който удостоверява съответствието с фитосанитарните изисквания, с изключение на изискванията относно вредителя, за който са разрешени дейностите. В растителния паспорт се вписва допълнителна декларация "Този материал се движи съгласно Директива 2008/61/ЕО".

(4) Когато материалът е посочен в част Б от приложение № 5 на Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол, същият се придружава и от фитосанитарен сертификат, издаден от компетентния орган на държавата на произхода, който удостоверява съответствието с фитосанитарните изисквания, с изключение на изискванията относно вредителя, за който са разрешени дейностите. Във фитосанитарния сертификат, в клетка № 11 „Допълнителна декларация“ се вписва "Този материал се внася съгласно Директива 2008/61/ЕО“ и се посочват вредителите, когато е подходящо.

(5) Когато материалът се изпраща по пощата, върху опаковката му се поставя означение, че пратката се отваря в присъствието на инспектор по растителна защита на ОДБХ.

(6) Когато материалът е предназначен за дейности, които се извършват в друга държава членка, инспекторите по растителна защита издават растителен паспорт само на база на официална информация от компетентния орган на държавата за разрешаване на дейностите.

Раздел IV

Контрол на разрешените дейности

Чл. 7. (1) Контролът върху дейностите, се извършва от инспекторите по растителна защита на ОДБХ.

(2) Когато при контрола се установи несъответствие с изискванията на приложение № 1, ОДБХ прави писмено предложение до изпълнителния директор на БАБХ за прекратяване извършването на дейностите.

(3) В 7-дневен срок от получаване на предложението от ОДБХ, изпълнителният директор на БАБХ или оправомощено от него длъжностно лице със заповед прекратява извършването на дейностите.

(4) Заповедта по ал. 3 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.

Чл. 8. (1) След приключване на дейностите растенията, растителните продукти и другите обекти се тестват за наличие на карантинни вредители в Централната лаборатория по карантинна на растенията съгласно изисквания, определени в приложение № 3.

(2) Ако въз основа на тестването не са открити вредители, посочени в приложенията на Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол, и/или други вредители, за

които е известно, че не присъстват на територията на страната, материалът по ал. 1 се освобождава от карантина с предписание по образец, одобрен със заповед от изпълнителния директор на БАБХ.

(3) Когато при тестването са открити вредители, на материала по ал. 1 и на всички растения, растителни продукти и други обекти, които са били в контакт с материала, се налагат мерки за унищожаване, третиране или поставяне под карантина с цел унищожаване на вредителите.

(4) Помещенията и инсталациите, използвани за извършване на дейностите, се почистват и стерилизират по начин, определен от БАБХ за всяка конкретна дейност.

Чл. 9. Лицата, които извършват дейностите, са длъжни незабавно да уведомят съответната ОДБХ за всяко:

1. заразяване на растенията, растителните продукти и другите обекти с вредители, посочени в приложенията на Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол, както и за наличие на всеки друг вредител, установен по време на дейността и считан от БАБХ за рисков за страната и/или за Европейския съюз;

2. предполагаемо или действително изпускане в околната среда на вредителите по т. 1.

Чл. 10. (1) Въз основа на предписание за освобождаване от карантина по чл. 8, ал. 2 директорът на ОДБХ прави писмено предложение до изпълнителния директор на БАБХ за разрешаване използването на растенията, растителните продукти и другите обекти.

(2) Изпълнителният директор на БАБХ или оправомощено от него длъжностно лице със заповед разрешава използването на растенията, растителните продукти и другите обекти по конкретно предназначение.

Чл. 11. Ежегодно, до 1 септември ЦУ на БАБХ предоставя на Европейската комисия и на компетентните органи на другите държави членки информация за издадените разрешения по чл. 4, ал. 2 и за случаи на заразяване с карантинни вредители, ако има такива.

Допълнителна разпоредба

§ 1. Тази наредба въвежда изискванията на Директива на Комисията 2008/61/ЕО от 17 юни 2008 година за определяне на условията, при които някои вредители, растения, растителни продукти и други предмети, посочени в приложения I - V към Директива 2000/29/ЕО на Съвета, могат да бъдат въведени или придвижвани в рамките на Общността

или в някои нейни защитени зони за опити или научни цели, както и за работа по сортови селекции (ОВ, L 158/41 от 18 юни 2008 г.), която отменя Директива на Съвета 95/44/ЕО от 26 юли 1995 г., установяваща условията, при които някои вредители, растения, растителни и други продукти, изброени в Приложения I до V към Директива на Съвета 77/93/ЕИО, могат да се въвеждат или движат в общността или някои защитени зони от нея, за опитни или научни цели и за работа по сортова селекция.

Заключителни разпоредби

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 18 от Закона за защита на растенията (обн. ДВ, бр. 61 от 2014 г., изм., бр. 12 от 2015 г.).

§ 3. Тази наредба отменя Наредба № 1 от 4 Януари 2002 г. за условията, при които вредители, растения, растителни и други продукти се използват за научноизследователски цели и селекция (обн., ДВ, бр. 8 от 2002 г.; изм. бр. 71 от 2006 г.).

§ 4. Изпълнението на наредбата се възлага на изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

§ 5. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

Министър на земеделието и храните

Изисквания за извършване на научни изследвания и селекция, при които се използват карантинни вредители, растения, растителни продукти и други обекти, определени в приложения № 1 – 5 от Наредба № 8 от 2015 г. за фитосанитарния контрол

1. За разрешаване на дейностите е необходимо:

а) естеството и целите на дейностите, за които материалът се внася или придвижва да е в съответствие с концепцията за опити или научни изследвания и за работа по сортови селекции по Наредба № 8 от 2015 г. за фитосанитарния контрол;

б) карантинните условия на помещенията и съоръженията в мястото или местата, където ще се извършват дейностите, да отговарят на изискванията по т. 2;

в) количеството на материала да бъде ограничено до размер, достатъчен за извършване на заявените дейности, количеството не трябва да превишава капацитета на наличните съоръжения за задържане под карантина;

г) персоналът, който ще извършва дейностите, да притежава необходимата научна и техническа квалификация.

2. Карантинните условия в помещенията и съоръженията на мястото или местата, където ще се извършват дейностите, трябва да бъдат достатъчни, за да осигурят безопасно съхранение и манипулация с материала, така че рискът от разпространение на вредителите да бъде напълно елиминиран. За всяка дейност, посочена в заявлението, рискът от разпространение на карантинни вредители се определя от БАБХ според вида на материала, предвидената дейност, биологията на вредителите, начините за разпространението им, взаимодействието с околната среда и други фактори, определящи риска. Въз основа на проверката на риска БАБХ разпорежда следните карантинни мерки:

а) карантинни мерки относно помещенията, съоръженията и работните процедури:

- физическа изолация от всички други растителни материали и вредители и контрол на растителността в околните райони;

- определяне на контактното лице, отговорно за дейностите;

- ограничен достъп до помещенията и съоръженията и до околния район само за определени лица;

- подходящо обозначаване на помещенията и съоръженията, включително вида на дейностите и отговорните лица;

- водене на дневник за извършените дейности и наръчник за работните процедури, включително за процедури при изпускане на вредители, които са поставени под карантина;

- подходяща охрана и алармени системи;

- подходящи мерки за избягване на внасянето и разпространението в помещенията на вредители;

- контролирани процедури за вземане на проби и за прехвърляне на материала между помещенията и съоръженията;

- контролирано унищожаване на твърдите и течните отпадъци и почва;

- подходяща хигиена и процедури и съоръжения за дезинфекция на персонала, конструкции и оборудването;

- подходящи мерки и съоръжения за унищожаване на опитния материал;

- подходящи индексирани (включително опитни) съоръжения и процедури.

б) други карантинни мерки според биологията и епидемиологията на използвания материал и заявените дейности:

- съхранение и отглеждане на материала в съоръжения с отделен достъп за персонала чрез камера с "двойна врата";

- съхранение и отглеждане на материала при отрицателно налягане на въздуха;

- съхранение и отглеждане на материала в контейнери с подходящ размер на отворите, през които вредителят не може да излезе, или с други бариери;

- съхранение и отглеждане на материала в изолация от други вредители и материал, например вирусосъдържащ растителен материал за хранене и друг материал-гостоприемник;

- съхранение на материала за отглеждане в кафези, с манипулационни средства;

- предотвратяване кръстосването на вредители с местни щамове или видове;

- избягване на продължително отглеждане на вредители;

- съхранение и отглеждане на материала при условия, които позволяват контрол на размножаването на вредители, например в режим на околната среда, при който няма диапауза;

- съхранение и отглеждане на материала по начин, при който няма разпространение на вредители на стадий на размножаване, например избягване на въздушни потоци;

- процедури за проверка чистотата на културите от вредители (да са свободни от паразити и други вредители);
- подходящи контролни програми за материала, за да се елиминират възможните вектори;
- манипулация на материала при стерилни условия при дейности in vitro: оборудване на лабораторията за изпълнение на асептични процедури;
- съхранение и отглеждане на вредителите, разпространяващи се чрез вектори при условия, недопускащи разпространение чрез вектора, например контролиран размер на отворите на мрежата, задържане на почва;
- сезонна изолация - дейностите да се извършват през периоди с нисък фитосанитарен риск.

Приложение № 2
към чл. 4, ал. 2

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
EUROPEAN UNION

РАЗРЕШЕНИЕ
LETTER OF AUTHORITY

<p>1. Име и адрес на изпращача/организацията за растителна защита в държавата на произход Name and address of consignor / plant protection organization of the country of origin/</p>	<p>Разрешение за въвеждане и/или движение на вредители, растения, растителни продукти и други обекти, които се използват за опити или научни изследвания и за работа по сортови селекции (издадено съгласно Директива 2008/61/ЕО)</p> <p>Letter of Authority for the introduction and/or movement of harmful organisms, plants, plant products and other objects for trial or scientific purposes and for work on varietal selections (issued under Directive 2008/61/EC)</p>
<p>2. Име и адрес на лицето, което отговаря за одобрените дейности Name and address of person responsible for the approved activities</p>	<p>3. РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ REPUBLIC OF BULGARIA</p> <p>МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ MINISTRY OF AGRICULTURE AND FOOD</p> <p>БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ BULGARIAN FOOD SAFETY AGENCY</p>

<p>4. Адрес и описание на мястото или местата за задържане под карантина Address and description of the specific site or sites for quarantine containment</p>	<p>5. Място на произход (за материал, въведен от трета държава се прикрепва документално доказателство) Place of origin (documentary evidence attached for material originating in a third country)</p>
<p>7. Декларирано място на въвеждане на материала, въведен от трета държава Declared point of entry for material introduced from a third country</p>	<p>6. Номер на растителен паспорт: или номер на фитосанитарния сертификат: Plant passport number: or Phytosanitary certificate number:</p>
<p>8. Научно (и) наименование (я) на материала, включително на съответните вредители Scientific name(s) of the material, including the harmful organisms concerned</p>	<p>9. Количество на материала Quantity of material</p>
<p>10. Вид на материала Type of material</p>	
<p>11. Допълнителна декларация Този материал се въвежда/движи в рамките на ⁽¹⁾ Европейския Съюз съгласно Директива 2008/61/ЕО зачертава ⁽¹⁾ ненужното се Additional declaration This material is introduced into / moved within ⁽¹⁾ the Community under Directive 2008/61/EC not applicable ⁽¹⁾ delete if</p>	
<p>12. Допълнителна информация Additional information</p>	

<p>13. Заверка от официалната отговорна организация на произхода на материала: Endorsement by the responsible official body of origin of the material:</p> <p>Място на заверката/Place of endorsement:</p> <p>Дата/ Date:</p> <p>Име и подпис на упълномощения служител/ Name and signature of authorized officer :</p>	<p>14. Печат на официалната отговорна организация, издала разрешението: Stamp of the responsible official body of issue:</p> <p>Място на издаване/Place of issue:</p> <p>Дата/ Date:</p> <p>Име и подпис на упълномощения служител/ Name and signature of authorized officer:</p>
---	---

Приложение № 3
към чл. 8, ал. 1

Карантинни мерки и тестване на растения, растителни продукти и други обекти за освобождаването им от карантина

Част А

За някои растения, растителни и други продукти, изброени в приложение № 3 на Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол.

Раздел I: Растения от *Citrus L.*, *Fortunella Swingle*, *Poncirus Raf.* и техните хибриди, различни от плодове и семена

1. Растителният материал, когато е нужно, се подлага на подходящи терапевтични процедури, както е заложено в техническите упътвания на ФАО/IPGRI.

2. Растителният материал след терапевтичните процедури по т. 1 се подлага изцяло на процедура за изпитване за вредители. Целият растителен материал, включително индикаторните растения, се държи в одобрените съоръжения, при карантинните условия, залегнали в приложение № 1. Растителен материал, предназначен за одобрение с цел официално освобождаване, се съхранява и отглежда при условия, водещи до нормален цикъл на вегетативен растеж. При пристигането и през периода на процедурите за изпитване материалът се подлага на визуална проверка за признаци и симптоми от вредители, включително за всички свързани вредители, изброени в Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол.

3. За целите на т. 2 материалът се изпитва за вредители (тестове и идентификация) по следните процедури:

3.1. Тестването трябва да използва подходящи лабораторни методи и когато е нужно, индикаторни растения, включително *Citrus sinensis* (L.) Osbeck, *C. aurantifolia* Chrism. Swing, *C. medica* L., *C. reticulata* Blanco и *Sesamum* L., за откриване най-малко на следните вредители:

- (а) Citrus greening bacterium
- (б) Citrus variegated chlorosis
- (в) Citrus mosaic virus
- (г) Citrus tristeza virus (всички изолати)
- (д) Citrus vein enation woody gall
- (е) Leprosis
- (ж) Naturally spreading psorosis
- (з) *Phoma tracheiphila* (Petri) Kanchaveli & Gikashvili
- (и) Satsuma dwarf virus
- (к) *Spiroplasma citri* Saglio et al.
- (л) Tatter leaf virus
- (м) Witches broom (MLO)
- (н) *Xanthomonas campestris* (всички щамове, патогенни за *Citrus*).

3.2. За болести, като Blight и Blight - подобни, за които няма кратки процедури за изпитване, растителният материал се подлага при пристигането на присаждане на връхчетата върху подложки от семеначета, отгледани като стерилна култура, съобразно техническите упътвания на ФАО/IPGRI, и получените растения се подлагат на терапевтични процедури в съответствие с т. 1.

4. Растителен материал, подложен на визуалната проверка, посочена в т. 2, по който се наблюдават признаци и симптоми на вредители, се подлага на изследване, включително тестване, когато е необходимо, за да се определи, доколкото е възможно, идентичността на вредителите, причиняващи признаците и симптомите.

Раздел II: Растения от *Cydonia* Mill, *Malus* Mill, *Prunus* L. и *Pyrus* L. и техните хибриди и *Fragaria* L., предназначени за засаждане, различни от семена

1. Растителният материал, когато е нужно, се подлага на подходящи терапевтични процедури, както е заложено в техническите упътвания на ФАО/IPGRI.

2. Растителният материал след терапевтичните процедури по т. 1 се подлага изцяло на процедура за изпитване за вредители. Целият растителен материал, включително индикаторните растения, се държи в одобрените съоръжения, при карантинните условия определени в приложение № 1. Растителен материал, предназначен за одобрение с цел официално освобождаване, се съхранява и отглежда при условия, водещи до нормален цикъл на вегетативен растеж. При пристигането и през периода на процедурите за изпитване материалът се подлага на визуална проверка за признаци и симптоми от вредители, включително всички свързани вредители, изброени в Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол.

3. За целите на т. 2 материалът се изпитва за вредители (тестове и идентификация) по следните процедури:

3.1. за *Fragaria* L., независимо от държавата, от която произхожда растителният материал, за тестването се използват подходящи лабораторни методи и когато е нужно, индикаторни растения, включително *Fragaria vesca*, *F. virginiana* и *Chenopodium spp.*, за откриване най-малко на следните вредители:

- (а) Arabis mosaic virus;
- (б) Raspberry ringspot virus;
- (в) Strawberry crinkle virus;
- (г) Strawberry latent C virus;
- (д) Strawberry latent ringspot virus;
- (е) Strawberry mild yellow edge virus;
- (ж) Strawberry vein banding virus;
- (з) Strawberry witches broom mycoplasma;
- (и) Tomato black ring virus;
- (к) Tomato black ringspot virus;
- (л) *Colletotrichum acutatum* Simmonds;
- (м) *Phytophthora fragariae* Hickman var *fragariae* Wilcox & Duncan;
- (н) *Xanthomonas fragariae* Kemmedy & King;

3.2. за *Malus* Mill:

3.2.1. когато растителният материал произхожда от държава, за която няма данни, че е свободна от вредителите Apple proliferation mycoplasma или Cherry rasp leaf virus (American), за тестването се използват подходящи лабораторни методи и когато е нужно, индикаторни растения за откриване на съответните вредители; и

3.2.2. независимо от държавата на произход на растителния материал за тестването се използват подходящи лабораторни методи и когато е нужно - индикаторни растения за откриване поне на следните вредители:

- (a) Tobacco ringspot virus;
- (б) Tomato ringspot virus;
- (в) *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al;

3.3. за *Prunus* L., както е уместно за всеки вид *Prunus*:

3.3.1. когато растителният материал произхожда от държава, за която няма данни, че е свободна от вредителите Apricot chlorotic leafroll mycoplasma, Cherry rasp leaf virus (American) или *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* (Prunier et al.) Young et al., при тестването се използват подходящи лабораторни методи и когато е нужно, индикаторни растения за откриване на съответните вредители;

3.3.2. независимо от държавата на произход на растителния материал при тестването се използват подходящи лабораторни методи и когато е нужно, индикаторни растения за откриване поне на следните вредители:

- (a) Little cherry pathogen (не-европейски);
- (б) Peach mosaic virus (American);
- (в) Peach phony ricketsia;
- (г) Peach rosette mosaic virus;
- (д) Peach rosette mycoplasma;
- (е) Peach X-disease mycoplasma;
- (ж) Peach yellows mycoplasma;
- (з) Plum line pattern virus (американски);
- (и) Plum pox virus;
- (к) Tomato ringspot virus;
- (л) *Xanthomonas campestris* pv. *pruni* (Smith) Dye;

3.4. за *Cydonia* Mill. и *Pyrus* L. независимо от държавата, от която произхожда растителният материал, тестване чрез подходящи лабораторни методи, и когато е нужно, индикаторни растения за откриване поне на следните вредители:

- (a) *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al.;
- (б) Pear decline mycoplasma.

4. Растителен материал, подложен на визуалната проверка, посочена в т. 2, по който се наблюдават признаци и симптоми на вредители, се подлага на изследване,

включително тестване, когато е необходимо, за да се определи, доколкото е възможно, идентичността на вредителите, причиняващи признаците и симптомите.

Раздел III: Растения от *Vitis* L., различни от плодове

1. Растителният материал се подлага, когато е нужно, на подходящи терапевтични процедури съгласно техническите упътвания на ФАО/IPGRI.

2. Растителният материал след терапевтичните процедури по т. 1 се подлага изцяло на изпитване за вредители. Целият материал, включително индикаторните растения, се съхранява и отглежда в одобрените съоръжения при карантинните условия, залегнали в приложение № 1. Растителният материал, предназначен за одобрение с цел официално освобождаване, се съхранява и отглежда при условия, водещи до нормален цикъл на вегетативен растеж. При пристигане и в подходящо време през периода на изпитването материалът се подлага на визуална проверка за признаци и симптоми на вредители, включително тези, причинени от *Daktulosphaira vitifoliae* (Fitch) и всички други свързани вредители, изброени в Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол.

3. За целите на т. 2 материалът се изпитва за вредители (тестове и идентификация) по следните процедури:

3.1. когато растителният материал произхожда от държава, за която няма данни, че е свободна от следните вредители:

3.1.1. Ajinashika disease - за тестването се използва подходящ лабораторен метод; в случай на отрицателен резултат растителният материал се присажда върху лози сорт Koshu и остава под наблюдение поне през следващите два вегетационни цикъла;

3.1.2. Grapevine stunt virus - за тестването се използват подходящи индикаторни растения, включително лози сорт Campbell Early; наблюдението се извършва за една година;

3.1.3. Summer mottle - за тестването се използват подходящи индикаторни растения, включително лози сортове Sideritis, Cabernet-Franc и Misson;

3.2. независимо от държавата, от която произхожда растителният материал, при тестването се използват подходящи лабораторни методи и когато е нужно, индикаторни растения за откриване поне на следните вредители:

(a) Blueberry leaf mottle virus;

(б) Grapevine Flavescence doree и други жълтеници по лозата;

(в) Peach rosette mosaic virus;

- (г) Tobacco ringspot virus;
- (д) Tomato ringspot virus (щам "yellow vine" и другите щамове);
- (е) *Xylella fastidiosa* (Well & Raju);
- (ж) *Xylophilus ampelinus* (Panagopoulos) Willems et al.

4. Растителният материал, подложен на визуалните проверки по т. 2, по който са наблюдавани признаци и симптоми на вредители, се подлага на проучване, включващо тестване, когато е необходимо, за да се определи, доколкото е възможно, идентичността на вредителите, причиняващи признаците и симптомите.

Раздел IV. Растения от столоно- и клубенообразуващи видове от *Solanum* L. или техни хибриди, предназначени за засаждане

1. Растителният материал се подлага, когато е нужно, на подходящи терапевтични процедури съгласно техническите упътвания на ФАО/IPGRI.

2. Всяка единица от растителния материал след терапевтичните процедури по т. 1 се подлага на процедури за изпитване за вредители. Целият материал, включително индикаторните растения, се съхранява и отглежда в одобрените съоръжения при карантинните условия, посочени в приложение № 1. Растителен материал, предназначен за одобрение с цел официално освобождаване, се съхранява и отглежда при условия, водещи до нормален цикъл на вегетативен растеж. При пристигане и на редовни интервали до края на вегетация през периода на процедурите за изпитване той се подлага на визуална проверка за признаци и симптоми на вредители, включително на всички свързани вредители, посочени в Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол и Potato yellow vein disease.

3. Процедурите за изпитване по т. 2 следват техническите разпоредби в т. 5 за откриване на следните вредители:

3.1. бактерии:

(а) *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et al. ssp. *sepedonicus* (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al.;

(б) *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuushi et al.;

3.2. вируси и вирусоподобни организми:

(а) Andean potato latent virus;

(б) Potato black ringspot virus;

(в) Potato spindle tuber viroid;

(г) Potato yellowing alfamovirus;

(д) Potato T virus;

(е) Andean potato mottle virus;

(ж) Обикновени вируси по картофите A, M, S, V, X и Y (включително Y-o, Y-n, Y-c) и Potato leaf roll virus.

В случай на същински семена от картофи процедурите за изпитване се провеждат, за да се открият поне вирусите и вирусоподобните организми, изброени в букви "а" до "д".

4. Растителният материал, подложен на визуалните проверки по т. 2, по който са били наблюдавани признаци и симптоми от вредители, се подлага на изследване, включително тестване, когато е необходимо, за да се определи, доколкото е възможно, идентичността на вредителите, причиняващи признаците и симптомите.

5. Техническите разпоредби от т. 3 са, както следва:

5.1. бактерии:

5.1.1. за клубени - тестване на пъпната част (връзката със столона) на всеки клубен; размерът на стандартната проба е 200 клубена; процедурата се прилага при необходимост и за проби и с по-малко от 200 клубена;

5.1.2. за млади растения и резници, включително микрорастения - тестване на по-ниските участъци от стеблото и когато е нужно, на корените - за всяка единица от растителния материал;

5.1.3. препоръчва се тестването на клубените от потомството или на основата на стъблото за неклубенообразуващи видове след един нормален цикъл на вегетационен растеж, след тестването по т. 1 и 2;

5.1.4. за материала по т. 1 и 2 методът на изпитване за *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis *et al.* ssp. *sepedonicus* (Spieckermann et Kotthoff) Davis *et al.* е посочен в методика за диагностика на болестта Пръстеновидно гниене по картофите и идентификация на бактерията *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis *et al.* ssp. *Sepedonicus* по съответната наредба по чл. 16, ал. 3 от Закона за защита на растенията.

5.1.5. за материала по т. 1 и 2 методът за тестиране за *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuushi *et al.* е посочен в методика за диагностика на болестта Бактериално кафяво гниене по картофите и диагностика на бактерията *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuushi *et al.* по съответната наредба по чл. 16, ал. 3 от Закона за защита на растенията.

5.2. вируси и вирусоподобни организми, различни от Potato spindle tuber viroid:

5.2.1. минималното тестване за вегетативен материал (клубени, млади растения и резници, включително микрорастения) включва серологичен тест, направен по време на или около цъфтежа за всеки от изброените вредители, различни от Potato spindle tuber viroid, последван от биологичен тест за материал, който е дал отрицателен резултат на серологичния тест; за Potato leaf roll virus се правят два серологични теста;

5.2.2. минималното тестване за същински семена включва серологичен тест или биологичен тест, ако е невъзможен серологичен тест; повторно тестване на част от отрицателните проби и тестване на граничните резултати по друг метод е желателно;

5.2.3. серологичното и биологичното тестване по т. 1 и 2 се прилагат върху оранжерийни растения, като се взимат проби поне на две места за всяко стъбло, включително едно младо напълно развито листо от върха на всяко стъбло и едно по-възрастно листо от средната част на стъблото; трябва да се вземе проба от всяко стъбло поради възможно наличие на несистемна зараза. В случай на серологично тестване не се групират листа от отделни растения, освен когато степента на групиране е утвърдена с метода на приложение; може да се групират листа от всяко стъбло, за да се формира проба от всяко растение. В случай на биологично тестване се групират максимум до 5 растения, като се инокулират минимум две повторения на индикаторни растения;

5.2.4. подходящите индикаторни растения за биологичното тестване по т. 1 и 2 са тези одобрени от Европейската и Средиземноморската организация по растителна защита (EPPO) или други официално одобрени индикаторни растения, с които могат да се открият вирусите;

5.2.5. само материал, който е тестван директно, се освобождава от карантина; когато е направено изпитване само на едно вегетативно око от клубен/и, само полученото от него потомство може да се освободи; клубените не се освобождават поради възможност за наличие на несистемна зараза;

5.3. Potato spindle tuber viroid:

5.3.1. за всички материали оранжерийно отглеждани растения се тестват в началото на вегетацията, но преди цъфтежа и поленообразуването; тестването върху кълнове от клубени/in vitro - растения/древни семеначета се приема само като предварителен тест;

5.3.2. пробите се вземат от едно напълно развито листо от върха на всяко стъбло на растението;

5.3.3. материалът за тестване се отглежда при температура не по-ниска от 18 градуса (препоръчителната температура е над 20 градуса) и с поне 16-часов фотопериод;

5.3.4. тестването се извършва посредством радиоактивно или нерадиоактивно белязани кДНК или РНК сонди по метода return-PAGE (със сребърно оцветяване) или RT-PCR;

5.3.5. максималната степен на групиране при сондите и метода return-PAGE е 5; използването на тази или по-високи степени на групиране трябва да бъде валидирано.

Част Б

За растения, растителни продукти и други обекти, изброени в приложения № 2 и 4 на Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол.

1. Официалните фитосанитарни мерки включват подходяща проверка или тестване за съответните вредители, изброени в приложения № 1 и 2 от Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол и се провеждат съобразно специалните изисквания, заложи в приложение № 4 на същата наредба за определени вредители, когато е нужно. По отношение на специалните изисквания методите за фитосанитарни мерки са изброените в приложение № 4 от Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол.

2. Растенията, растителните продукти и други обекти трябва да бъдат определени като свободни, съгласно изискванията по т. 1, от съответните вредители, изброени в приложения № 1, 2 и 4 от Наредба № 8 от 27.02.2015 г. за фитосанитарния контрол за тези растения, растителни продукти и други обекти.